

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Historie, současnost a perspektivy bažantnice „Luhy“

Bakalářská práce

Autor: Ondřej Jedlička

Vedoucí práce: doc. Ing. Vladimír Hanzal, Csc.

2009

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma *Historie, současnost a perspektivy bažantnice „Luhy“* vypracoval samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Žehuni dne 29. 4. 2009

Ondřej Jedlička

Abstrakt:

Téma bakalářská práce je „ Historie, současnost a perspektivy bažantnice Luhy“. Cílem práce je popsat z dostupných materiálů vývoj bažantnice od založení po současný stav a navrhnout směry jejího dalšího vývoje, nejen z hlediska chovu bažantů, ale také z hlediska vývoje porostů. Výsledkem práce jsou poznatky, které poukazují na změnu technologie v odchovu bažantů a důvody této změny. Odchov bažantů se zintenzivnil a chov bažantů se stal ekonomickou záležitostí. Také ve způsobu lesního hospodaření nastaly značné změny. Struktura dřevin zastoupených v bažantnici se snaží co nejvíce podobat přirozenému prostředí bažanta. V závěru práce jsou uvedeny budoucí změny, které budou v bažantnici Luhy realizovány v nejbližších letech.

Klíčová slova: bažantnice, Luhy

Abstract:

„History, present and perspectives of the pheasantry Luhy“ is the theme of the bachelor thesis. Characteristics of the progress of the pheasantry from establishment to present and the proposal of future development directions are the aims of the thesis. Beside a breeding of pheasants, the future development directions involve a progress of tree stand, too. The results show change in the technology of the breeding of pheasants and the reason of the change. The breeding became more intensive and it became a question of business. Considerable progress happened in the form of forestry. The species composition of the area is driven to be similar to original living environment of peasant. The changes intended to be realized in near future in the pheasantry Luhy are presented in the end of the bachelor thesis.

Key words: pheasantry, Luhy

Obsah

1. Úvod	5
2. Literární přehled	8
3. Materiál a metody	12
4. Výsledky	13
4.1 Historie panství Chlumeck nad Cidlinou	13
4.1.1 Vývoj bažantnice Luhy - historie	15
4.1.2 Způsoby chovu a výše odstřelu bažantů v historii	15
4.1.3 Přejchod bažantnice Luhy na voliérový chov	17
4.1.4 Projekt rozšíření bažantnice mezi lety 1985–1990	17
4.2 Stav bažantnice Luhy v současnosti	19
4.2.1 Popis lečí a směr naháněk	22
4.3 Počátek lesního hospodářství v polesí Luhy po roce 1881	26
4.3.1 Stav a struktura porostů v polesí Luhy v roce 1892	27
4.3.2 Stav a struktura porostů v polesí Luhy v roce 1940	29
4.3.3 Stav a struktura porostů v bažantnici Luhy roce 2009	32
4.4 Vývoj bažantnice Luhy v budoucnu	33
4.4.1 Projekt na rozšíření bažantnice	34
5. Diskuse	36
6. Závěr	38
Seznam použité literatury	39
Přílohy	41

1. Úvod

Bažant obecný (*Phasianus colchicus*) není původním zástupcem evropské fauny, ale do naší krajiny neodmyslitelně patří. Rod *Phasianus* pochází z Asie. Všichni bažanti, kteří se u nás kdy myslivecky chovali, pocházejí z podčeledi *Phasianinae*, tedy bažanti praví. Nejvýznamnější a nejrozšířenější z nich je bažant obecný kolchidský (*Phasianus colchicus colchicus*), který pochází z oblasti Kavkazu. V literatuře se uvádí, že ho do Řecka dovezli z Kolchidy (dnešní Gruzie) zároveň se zlatým rounem Argonauti. Tak se tento poddruh objevil již v prvním tisíciletí n. l. v Galii (dnešní Francii) a v Británii.

První zmínky o chovech bažantů pocházejí z Anglie z roku 924 a o volně žijících bažantech z roku 1059. Z této doby jsou také první zprávy o chovu bažanta ve střední Evropě. Od 14. století se chov bažantů soustřeďoval do bažantnic (Čechy, Bavorsko, Hessensko) a odtud se postupně rozšiřoval po celé Evropě. S rozvojem brokové střelby v 17. století vzrostl i zájem o lov bažanta, který se od té doby těšil velkému zájmu hlavně mezi šlechtou. Do počátku 20. století se bažant rozšířil na většinu území evropských zemí. Bažant dnes tedy obývá všech pět světadílů jako nejrozšířenější divoký kurovitý pták. V Čechách byl introdukovan přibližně kolem roku 1300. První písemný doklad je z roku 1330. Jak se bažant dostal k nám, není dosud spolehlivě prokázáno. První zmínky o jeho výskytu v Čechách pocházejí z doby prvních Lucemburků. Uvádí se, že první bažantnice u nás byla zřízena v roce 1336 v Potápicích u Králova Dvora z podnětu Karla IV. a svou existenci si zachovala až do 19. století. Šestnácté století je možné označit za počátek rozvoje chovu bažanta u nás. V roce 1845 bylo v Čechách již 188 bažantnic. Celkem bylo na území Československé republiky zjištěno do roku 1950 673 bažantnic. V této době zanikla i řada bažantnic v důsledku změn v zemědělském i lesním hospodaření. Zároveň však začaly vznikat nové bažantnice (např. bažantnice Žlebské), které byly realizovány na osázených rybníčních plochách. Zřizovaly se záchytné remízy a běžnou záležitostí se stal voliérový chov, kdy se zvěř v zimě komorovala. V bažantnicích se choval výhradně „český bažant“, který byl proslulý po celé Evropě.

V první polovině 19. století byly vynalezeny broky, které umožnily snadnější a spolehlivější zásah letící zvěře. Tím vzrostl zájem o bažanta, který poskytoval rychle letící a velký cíl. Ve druhé polovině 19. století tedy došlo k velkému rozvoji bažantnictví, jehož důsledkem nebyl pokrok v chovatelských zásadách, ale pokrok ve vývoji loveckých zbraní. S rozšiřováním zemědělských ploch, byla koncem 19. století řada bažantnic opět zrušena. Ve zbývajících bažantnicích byla maximální péče věnována intenzivnímu chovu bažantů a dalšímu vývoji sportovní střelby. Za tuto dobu se v chovu bažantů udělala řada chyb. Jednalo se zejména o likvidaci původního „českého bažanta“, který byl statným a našim poměrům přizpůsobeným druhem zvěře. Kvůli čistě komerčním loveckým zájmům došlo k cílenému prokřížení s „lehčími“ skupinami bažantů. Důvodem tohoto prokřížení bylo pouze to, aby odchovaní jedinci „rychleji létali“ a poskytovali střelcům zajímavější lovecký zážitek.

Takto se k nám dostaly další poddruhy bažanta obecného. Český bažant, který byl těžší, a proto tak rychle nelétal, byl postupně nahrazován lehčími a rychleji létajícími poddruhy. Jednalo se zejména o bažanta obecného obojkového (*Phasianus colchicus torquatus*), bažanta obecného pestrého (*Phasianus colchicus versicolor*), na počátku 20. století bažanta obecného sedmiříčského (*Phasianus colchicus mongolicus*) a v Anglii vyšlechtěného bažanta temného (*Phasianus colchicus tenebrosus*). Kdysi slavný bažant český, tedy kolchidský, v tomto křížení zanikl. Ovšem i později dovezené poddruhy u nás v čisté podobě již nenajdeme. Dnes patří poddruh *Phasianus colchicus colchicus* k vzácným bažantům.

Další zásadní chyba v odchovu bažantů se udělala na přelomu 60. a 70. let 20. století. V této době došlo k odklonu od náročného chovu drobné zvěře ve volnosti, kterou zajišťovali myslivci. Začaly se praktikovat voliérové chovy, které zajišťovaly trvalý růst bažantí zvěře a tím i vyšší lovecké úlovky. Systém tohoto chovu bažantí zvěře, který byl ve většině honiteb aplikován v období 70. až 90. let 20. století bude, jednou hodnocen jako neslavná kapitola mysliveckých dějin v ČR.

Cílem bakalářské práce je:

- popsat z dostupných materiálů historický vývoj polesí Luh
- popsat současný stav bažantnice Luhy s ohledem na odchov bažantů
- zhodnotit vývoj porostů a vývoj polesí Luh
- najít perspektivy a nastínit vývoj bažantnice Luhy do budoucna

Práce se věnuje bažantnici Luhy u Chlumce nad Cidlinou. Je v ní popsána historie této bažantnice od 17. století, od doby kdy byla založena, až do současnosti, z dostupných zdrojů, a to nejen z hlediska chovu bažantů, ale také z hlediska vývoje porostů a pěstebních zásahů v různých časových úsecích, které byly vyhledány z dostupných archivních materiálů v Státním archivu v Zámrsku. Dále je zde popsán vývoj a cíle bažantnice Luhy v budoucích letech.

2. Literární přehled

Bažantnictvím se zabývala celá řada autorů a z jejich děl byly čerpány potřebné informace o bažantnictví v České republice od minulosti až do současné doby.

Černý (1864) ve svém díle popsal divoký odchov bažantů v bažantnici. V knize zakomponoval i kalendář bažantnických prací v jednotlivých měsících roku.

Schaller (1891) ve své publikaci pojednával o zřizování bažantnic, chovu bažantů na divoko i o umělém odchovu kuřat a lovu bažantů.

Kašpárek (1909) detailně popsal výživu bažantů a uvedl složení obsahu žaludku v různých ročních obdobích u bažantí zvěře.

Dyk (1942) popsal výživu bažantí zvěře a dále uvedl české, anglické a francouzské recepty na přípravu krmiva.

Zima & Zavadil (1958) uvedli teplotu v líhni v rozpětí od 37,5 °C do 39,5°C.

Sekera (1959) ve své práci pojednával o historii bažantnictví na našem území, o odchovu bažantů a veterinární problematice. Teplotu při líhnutí uvedl 38°C a vlhkost v líhni od 60 – 80%. Také detailně popsal výživu kuřat.

Mottl a kol. (1964) z velké části popsali způsoby chovu bažantí zvěře. Doporučenou teplotu v líhni uvedli 38°C – 39 °C.

Hanuš & Fišer (1975) ve své práci podrobně popsali vývoj bažantnictví u nás, a mimo jiné způsoby odchovů bažanta na našem území. V práci bylo zpracováno líhnutí bažantích kuřat, jejich výživa a následné vypouštění do volnosti. U společných snůškových voliér autoři uvedli plochu 10–14 m² na jednoho bažanta s poměrem pohlaví 1:7 až 1:8. Nejvyšší procento oplození bylo dosahováno v poměru pohlaví 1:4 až 1:6 a to až 97%. Teplotu v líhni uvedli 37,8 °C. Pro stabilní kmenové voliéry byl poměr pohlaví 1:6 až 1:8, s plochou 20 – 30 m². Při stavbě se muselo počítat s plochou na jeden kus 3 – 3,5 m². V neposlední řadě byla velice dobře popsána výživa bažantů, přesné složení krmných směsí BŽ1 a BŽ2 a časový rozsah upotřebitelnosti.

Havránek a kol.(1990) sestavili sborník referátů zabývajících se chovem různých druhů zvěře (*Perdix perdix*, *Phasianus colchicus*, atd.), které jejich autoři prezentovali 23. – 25. březnem 1990 ve Frýdku Místku.

Beklová a kol. (1998) popsali ekologii volně žijících populací lovné pernaté zvěře, chov jednotlivých druhů pernaté zvěře, výživu a choroby pernaté zvěře. Vše bylo sledováno v OZD Jinačovice a Účelové honitbě v Novém Jičíně.

Hromas a kol. (2000) ve své práci uvedli základní charakteristiky chovu bažantů na našem území a jejich následné vypouštění do volnosti. Teplotu v líhních uvedli 37,8°C a vzdušnou vlhkost v průběhu líhnutí 65 – 90%.

Červený a kol. (2003) ve své práci zpracovali zoologii bažanta a informace o jeho původu.

Hanzal a kol. (2005) vytvořili digitální publikaci obsahující legislativní předpisy. Mimo jiné v ní byla zpracována péče o bažanty a také vývoj bažantnictví.

Behnke (2007) odchovával bažanty ve Šlesvicku – Holštýnsku a dosahoval značných úspěchů. V poválečné době zvýšil výřady kohoutů z 5000 na 100 000 kusů. V té době se slepice nestřílely. Po roce 1965 byl všeobecně povolen odstřel slepic a výřady šly trvale a výrazně dolů.

Urban (2001) se zabýval chovem bažanta na Jindřichohradecku. V padesátých letech začaly první pokusy s umělým chovem bažanta. V roce 1975 byl vypracován nový LHP a myslivecký průzkum, který provedli Hanuš a Fišer. V této době se bažantí kuřata již nevypouštěla plošně, ale byly vybírány lokality začleněné do systému lečí. Také byly navrženy některé porostní úpravy, které se dodnes používají. V této době byla často kvalita krmných směsí nedostatečná a tak se muselo přecházet na jiné druhy krmiv, například. KR nebo BR směs. U kuřat, u kterých byla podávána KR směs, docházelo k rychlému růstu svaloviny a naopak k pomalému tvrdnutí kostí. Kuřata se tudíž neunesla. Rentgenové snímky potvrdily chrupavčitost stojáčků.

Podpořit či nově vytvořit nové biotopy pro reprodukci obojživelníku a potravních a hnízdních možností má projekt Revitalizace říčních systémů a to vše současně s intenzivním chovem a lovem bažantí zvěře v Rumunské bažantnici nedaleko Židlochovic. Ročně se zde loví 8 – 10 000 bažantů, kde je bažantnice pod stálým ornitologickým monitoringem. Bylo vytvořeno pásmo mělkých pobřežních vod a umělých tůní, ve kterých byl zjištěn výskyt cca 147 ptačích druhů. Na základě výzkumu bylo zjištěno, že zimující populace káně lesní (*Buteo buteo*) má minimální vliv na tzv. složitelnost vypuštěných bažantů. Bylo prokázáno, že obnovené mokřadní biotopy vytvářejí velmi vhodná stanoviště pro bažantí zvěř a zároveň mohou být tyto biotopy součástí naháněk, kde se zdržuje velké množství zvěře. Forejtek (2001)

Fiedler a kol.(1990) se zabývali ukazateli reprodukce u selektovaných bažantů podle agonistických projevů. U populace bažanta v Židlochovicích se po 7 generacích prováděla disruptivní selekce podle určitých projevů atomistického chování. Tím vznikly dvě linie – jedna označena jako dominantní a druhá jako submisivní. V prvním roce pokusu bylo sestaveno 5 skupin po 5 kohoutech a 10 skupin po 5 slepicích. Podle postavení dominantních kohoutů ve voliére byli první dva vybráni do budoucí linie dominantních a poslední dva do linie submisivních. Výběr slepic byl prováděn dle klovacího pořádku u krmítka. První v pořadí byla vybrána do linie dominantních a poslední do linie submisivních. Tímto způsobem bylo sestaveno 10 párů budoucí linie dominantní a 10 párů linie submisivních. V následujících letech byl výběr do linie dominantních prováděn jen z potomstva dominantních párů, a to první dva v pořadí hierarchie z pěti kohoutů a pěti skupin v rámci linie dominantních a do linie submisivních z potomstva párů linie submisivních, poslední dva sociální hierarchie z pěti kohoutů z pěti skupin. Obdobně byl výběr slepic prováděn podle původu rodičů.

Výsledky tohoto pokusu ovšem nenaznačují tendenční změny v průběhu generací a ani mezi liniemi nejsou významné rozdíly. Do šetření byly zahrnuty všechny slepice kromě zraněných. Je třeba uvést, že 65, 7% dominantních slepic a 62, 9 % submisivních slepic dokončilo snášku.

Diplomové práce na téma bažantnictví

Zumr (1971) se zabýval vypracováním návrhu rekonstrukce bažantnice Borek II lesního závodu Hluboká nad Vltavou. Autor popsal vývoj bažantnice Borek II z hlediska způsobu odchovu bažantů a uvedl, jaké líhně zde byly za tuto dobu používány. Zmínil také procento líhnivosti u jednotlivých líhní, jak u nasazených vajec, tak u oplozených.

Dvořák (1993) zpracoval ekonomickou analýzu lesního závodu Konopiště. V této práci zhodnotil ekonomický potenciál LZ Konopiště a zaměřil se na ekonomické vyčíslení jednotlivých sektorů LZ Konopiště.

Novák (1998) ve své práci navrhoval prostorové a porostní úpravy v bažantnicích LZ Židlochovice, kde zařadil i dřevinné složení čel lečí.

Feuereisel (2006) se věnoval ekonomice v současné české myslivosti. Autor se v práci věnoval základním nákladům na zřízení bažantnice a jednotlivě rozvedl provozní náklady, a to konkrétně náklady na mzdy, krmení, údržba zařízení, veterinární péče atd. V práci byl zpracován průměrný odhad nákladů na 1ks bažantí zvěře ve výši 10 Kč týdně. Tento odhad byl sestaven z údajů režijní bažantnice školního lesního podniku Masarykův les Křtiny Mendlovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně s údaji zaměstnanců Lesů České republiky, s.p.

Výše jmenovaná literatura, ze které bylo čerpáno v bakalářské práci, je uvedena v seznamu použité literatury.

3. Materiál a metody

Bažantnice Luhy u Chlumce nad Cidlinou

Dne 1.4.2003 uznal odbor životního prostředí v Hradci Králové podle § 69 odst. 1 zákona o myslivosti vlastníku honitby Luhy, Dr. Pio Kinskému dal Borgo, uvedení vlastní honitby Luhy do souladu se zákonem o myslivosti. Současně se uznává dle § 18 odst. 5 zákona o myslivosti bažantnice v celé výměře honitby.

Bažantnice Luhy se nachází 4 km severovýchodně od Chlumce nad Cidlinou. Výměra honitby je 667 ha, z toho zemědělská pozemky 460 ha, lesní pozemky 194 ha, vodní plocha 9 ha a 4 ha ostatních pozemků. Bažantnice se nachází v lesní oblasti 17 – Polabí, klimatická oblast mírně teplá, klimatický okrsek B2, mírně suchý, převážně mírná zima. Nadmořská výška je od 210 do 240 m n. m., průměrná roční teplota je 8,3 °C, průměrné roční srážky činí cca 590 mm. Geologické podloží tvoří svrchnoturonské slíny a aluviální naplaveniny Českého útvary křídového.

Podkladem pro vytvoření bakalářské práce jsou poznatky z odborné literatury, která byla vyhledána v Národní knihovně ČR, a je uvedena v seznamu použité literatury. Dále byly získány informace z interních materiálů firmy Kinský dal Borgo, a.s., sídlící v Chlumci nad Cidlinou, a v neposlední řadě názory a zkušenosti dlouholetých pracovníků firmy. Větší množství informací a dat bylo získáno ve Státní oblastním archivu v Zámrsku a tato data byla upravena pro potřeby bakalářské práce. Potřebné informace a materiály o porostech v bažantnici Luhy byly vyhledány v archivu ÚHÚL v Hradci Králové.

4. Výsledky

4.1 Historie panství Chlumeck nad Cidlinou

Chlumecké panství bylo považováno za jedno z největších v Čechách vůbec a jeho majiteli byli Otto Berka na Trosce, roku 1424 Boček z Poděbrad, roku 1469 Vaněk z Valašova a Opočna, roku 1492 Žaba z Landštejna a od roku 1535 náleželo rodu Pernštějnů. V roce 1611 daroval nově nastupující král Matyáš majetek Václavu Kinskému z Vchynic a Tetova, jako odměnu za pomoc při získávání královské koruny. Panství bylo pak 350 let majetkem rodu Kinských a po Václavovi následovali další majitelé: v roce 1626 Jan Oktavián, roku 1645 František Oldřich, roku 1652 Oktavian, roku 1699 Václav Norbert Oktavián (nejvyšší český zemský kancléř), roku 1712 František Ferdinand (taktéž kancléř), roku 1741 Leopold (nejvyšší lovčí), roku 1760 František Ferdinand II. (nejvyšší hofmistr), roku 1806 Leopold Kinský, roku 1829 Oktavian, roku 1896 jeho synovec Zdeněk, pak František a posledním držitelem majetku, který v roce 1924 přestal být fideikomisem, byl Zdenko Radoslav Kinský. Tomu byl majetek včetně lesů v roce 1948 znárodněn a přešel do rukou Československého státu na základě zákona o revizi pozemkové reformy.

Teprve po více než čtyřiceti letech nastalo období, kdy mohli dědicové rodu žádat o navrácení majetku v restitucích. Počínaje rokem 1992 byly postupně vydávány majetky dvěma bratrům, Dr. Radoslav Kinský uplatnil nárok na panství ve Žďáru nad Sázavou a Dr. Norbert Kinský na chlumecké panství společně s částí v okolí hradu Kost. Dne 30. 6. 2004. byla založena akciová společnost Kinský dal Borgo, která zpravuje bažantnici Luhy do dnešní doby.

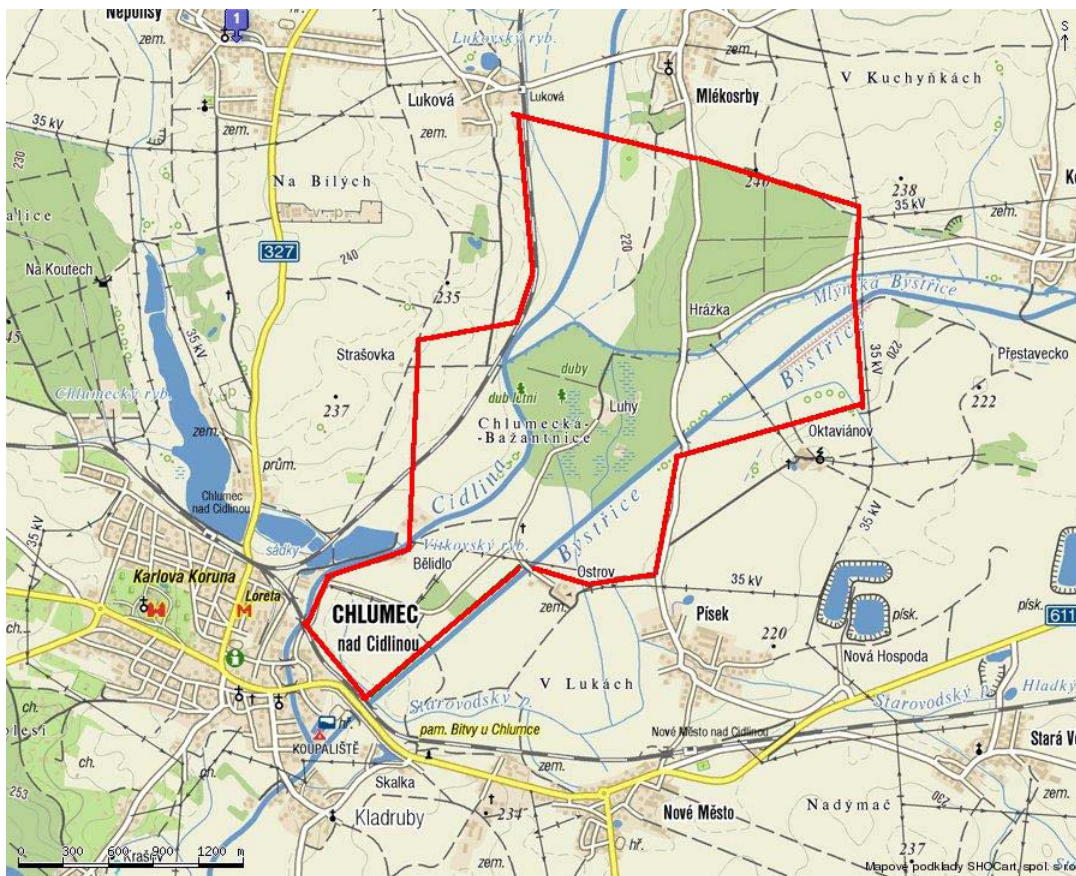
Rozhodnutí o uznání honitby Luhy a popis hranic honitby

Dne 1.4.2003 uznal odbor životního prostředí v Hradci Králové podle § 69 odst. 1 zákona o myslivosti vlastníku honitby Luhy, Dr. Pio Kinskému dal Borgo, uvedení vlastní honitby Luhy do souladu se zákonem o myslivosti. Současně se uznává dle § 18 odst. 5 zákona o myslivosti bažantnice, v celé výměře honitby. Bažantnice v rámci správních oblastí spadá do

Královehradeckého kraje – bývalého okresu Hradec Králové. Bažantnice Luhy, která byla v této práci popsána a zhodnocena, leží 4 km severovýchodně od Chlumce nad Cidlinou. Dále je uveden přesný popis hranic této honitby se zákresem do mapy.

Popis hranic honitby:

Výchozím bodem je most přes řeku Bystřici u dvora Ostrov. Dále pokračuje po pravém břehu Bystřice k železniční trati HK – Chlumec n.C. Odtud západně až po železniční viadukt, kde přechází na řeku Cidlina a po ní k hrázi Vítkovského rybníka na polní cestu a dále severně po polní cestě k domku na Strašovice. Dále pokračuje severně po cestě až po zatrubněnou vodoteč, odtud údolní proláklinou na východ k cestě Chlumec – Luková. Po této cestě směrem severním až na úroveň prostřední cesty mezi borky, kde se hranice lomí na východ k železniční trati Chlumec n.C. – N. Bydžov a po ní pokračuje severně k melioračnímu náhonu pod Lukovou, dále východním směrem přes řeku Cidlinu. Řeku Cidlinu překračuje a směřuje vzdušnou čarou východně na severní okraj Mlékosrbského lesa, po kraji lesa pokračuje až k silnici na Kosice – Písek. Tuto komunikaci překračuje jižním směrem na levý břeh Mlýnského náhona. Po levém břehu náhona jde hranice západním směrem k bývalému mlýnu na Hrázce. Od hrázky jižně po elektrickém vedení a polní cestě ke dvoru Oktaviánov. Odtud po polní cestě jihozápadním směrem na silnici Mlékosrby – Písek. Po silnici směrem na Písek až po odbočku polní cesty na statek Ostrov. Po této cestě okolo ostrova k mostu přes Bystřici, k výchozímu bodu.

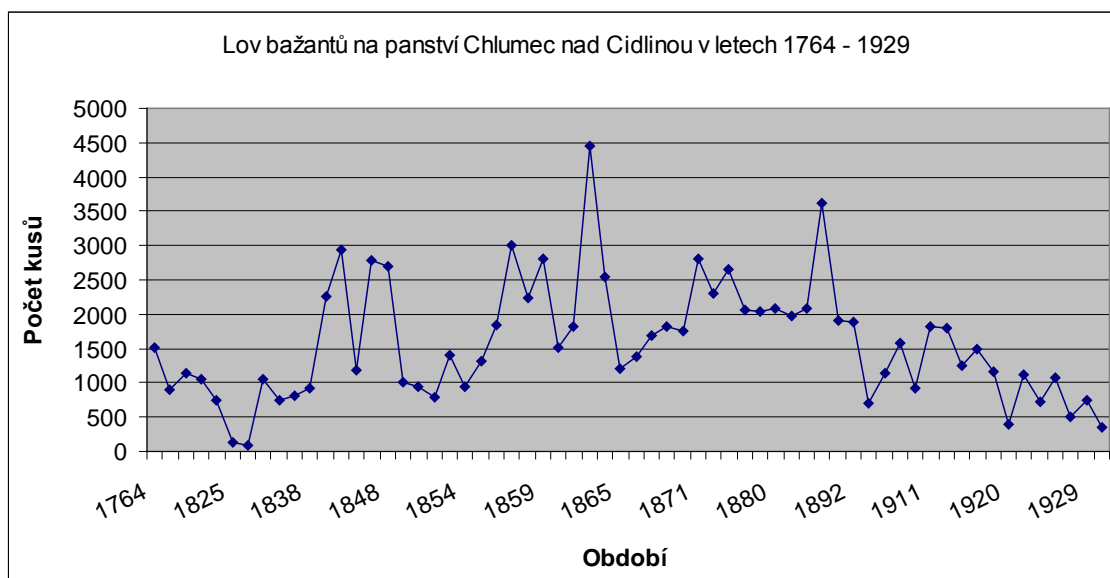
4.1.1 Vývoj bažantnice Luhy - historie

Bažantnice Luhy u Chlumce nad Cidlinou vznikla v 16. století za vlády Václava Kinského. Přesný rok vzniku bažantnice Luhy se bohužel v archivních materiálech nezachoval. Současná bažantnice byla součástí polesí Chlumec nad Cidlinou. Z období od založení bažantnice až do 70. let 20. století se zachovalo jen několik málo materiálů, vypovídajících o tehdejších poměrech v bažantnici a událostech, které se zde odehrály. O historii bažantnice se vedla kronika, ale ta se v průběhu 90. let 20. století bohužel ztratila a nikdo z minulých ani současných zaměstnanců firmy nemá informace, kde se nachází.

4.1.2 Způsoby chovu a výše odstřelu bažantů v historii

Bažant se zde odchovával přirozeným způsobem. Jednalo se o divoký chov. V tomto odchovu závisí hlavně na přírodních podmínkách, které také rozhodující měrou ovlivňují úspěch tohoto způsobu odchovu. Záleží ale také na příkrmování, ochraně zvěře a soustavném zlepšování podmínek prostředí.

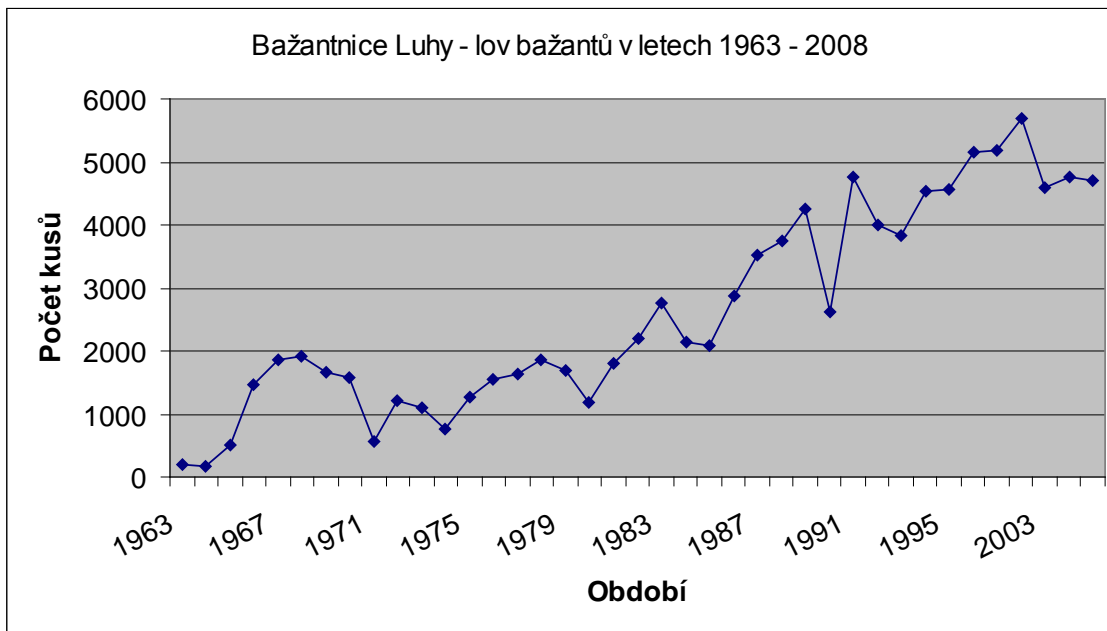
V této době se musel pečlivě sledovat přírůstek a podle toho plánovat odstřely, tak aby nebyly dotčeny kmenové stavy zvěře. Takto se vyvíjel odstřel bažantů na panství Chlumec nad Cidlinou od roku 1764–1929.

Z grafu je zřejmé, že stavy ulovených bažantů byly velice rozdílné a v období 1764 – 1929 se velice měnily. Jako nejnižší stav ulovených bažantů v historii bažantnice nastal v roce 1829, kdy bylo na celém polesí Chlumec nad Cidlinou uloveno pouhých 87 kusů bažantů. Naproti tomu v roce 1864 bylo na tomto polesí uloveno již 4444 kusů bažantů zvěře. Evidence ulovených bažantů po roce 1929 se v archivních materiálech nenachází.

4.1.3 Přejít na bažantnici Luhy na voliérový chov

V 70. letech 20. století se v bažantnici Luhy přešlo na voliérový chov. Bylo to zapříčiněno honbou za co nejvyššími úlovky a trvalým růstem lovu u bažantí zvěře. Ale ani tento způsob chovu se neobešel bez problémů. Jak je z grafu viditelné, i zde jsou značné rozdíly v počtu ulovených bažantů, ale je zřejmé, že počty ulovených bažantů se neustále zvyšují. Značné výkyvy jako např. v roce 1990 zapříčinila neplodnost kohoutů a vysoký počet predátorů. Byly také zaznamenány vysoké stavy káně lesní (*Buteo buteo*) v počtu 100 ks a jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*) v počtu 40 kusů. Slovitelnost se v roce 1990 pohybovala mezi 27 – 30%.

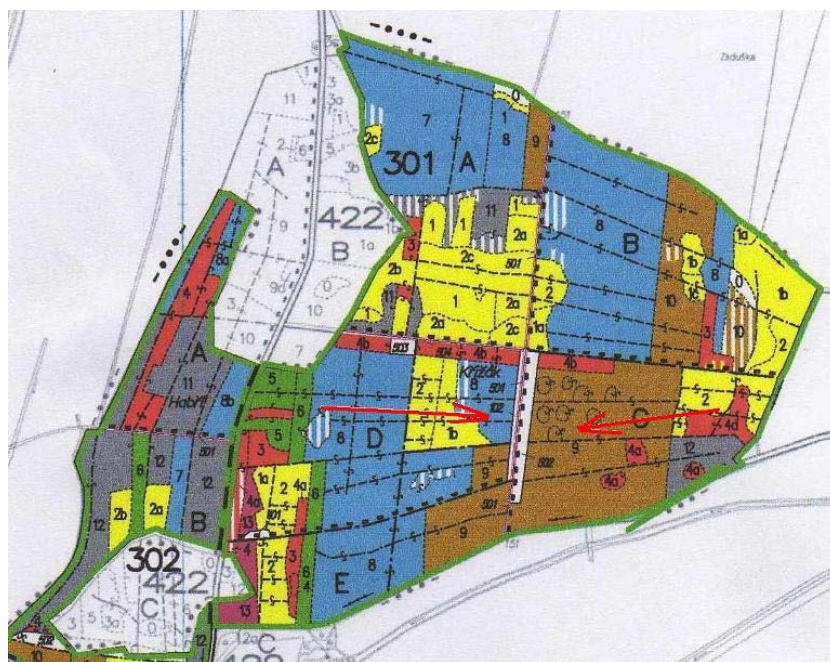
4.1.4 Projekt rozšíření bažantnice mezi lety 1985–1990

Mezi lety 1985 – 1990 byl hospodářský zájem vybudovat druhou odchovnu, aby se tak zvýšila kapacita bažantnice v odchovu bažantů. Tento projekt měl být realizován ve východní části hned vedle Mlékosrbského lesa. Na mapě je místo plánované odchovny označeno.

Projekt nové odchovný

K této nové odchovně by patřily dvě nové leče. Směr naháňky je vyznačen v porostní mapě. Ale po 17. 11. 1989 se tento projekt již neuskutečnil. Dne 8. 4. 1993 byly původnímu majiteli Dr. N. Kinskému vráceny lesní pozemky a také právo myslivosti. Dr. N. Kinský toto rozšíření bažantnice neschválil, a proto se tento projekt neuskutečnil.

Projekt vzniku 2 nových lečí

4.2 Stav bažantnice Luhy v současnosti

Bažantníkem v bažantnici Luhy je v současné době pan Michal Prouza DiS., který tuto funkci vykonává od roku 2001.

V Luhách se nachází společná ostruhárna, ve které je chovné hejno o počtu 900 kusů. Je zde 800 slepic a 100 bažantních kohoutů. Poměr pohlaví je 8:1. Plocha v ostruhárně je pokryta rostlinnou vegetací a na 1 kus bažantí zvěře připadá plocha 8 m². Tato vegetace poskytuje slepicím během snůšky ochranu. Jakmile ale vegetace během snůšky přeroste, je nutné ji pokosit, protože by znesnadňovala sběr vajec a některá by mohla zůstat i delší dobu nesebrána.

Společná ostruhárna

Snůška vajec začíná již koncem března. Průměrná snůška na slepici je 40 vajec. Vejce se sbírají dvakrát denně. Dopoledne kolem 10:00 a poté odpoledne kolem 16 hodiny.

Před umístěním do líhně se musí vejce desinfikovat v 1% roztoku chloraminu. V dřívější době se používaly líhně značky Bios, ale v roce 1999 došlo k výměně líhni za líheň typu Victoria. Kapacita této líhně je 14 112 vajec. Vejce se nasazují do líhni v týdenních intervalech. V líhni jsou vejce umístěná v lískách a každou hodinu se automaticky naklápí. V průběhu líhnutí jsou vejce prohlížena. Prohlíží se v 7. a 14. dni líhnutí. Embryonální vývoj bažanta trvá 24 dnů.

Po oschnutí jsou z líhni kuřata přemístěna do komorové odchovny. Od přechodu k umělému odchovu bažantů se používají komorové odchovny. Jako zdroj tepla byly nainstalovány elektrické kvočny. Každý z boxů v této komorové odchovně pojal 350 bažantích kuřat. Z rozvoje bažantnice tato odchovna přestala vyhovovat z důvodu kapacity, hygienických podmínek a automatizace obsluhy. Proto byla v roce 2008 zahájena stavba nové komorové odchovny.

Výstavba nové odchovny

Tato odchovna byla dokončena a předána firmě Kinský dal Borgo a.s. dne 11. 4. 2009. Moderní odchovna je rozdělena do 6 komor. V každé komoře bude umístěno 1500 jednodenních kuřat až do stáří 3 týdnů. Každá komora má svou venkovní zastřešenou část. V této venkovní části odchovny si bažanti zvykají na vnější prostředí a změny teplot.

Ve věku 4 týdnů jsou bažanti přemístěni do vypouštěcích voliér, kde jsou odchováváni do stáří 8 týdnů. V Luhách jsou 3 vypouštěcí voliéry a každá tato voliéra má kapacitu 3000 bažantích kuřat.

Vypouštěcí voliéra

Vypouštění z těchto voliér probíhá postupně. Bažantům se nechají otevřené boční stěny voliéry, aby mohli volně vybíhat do okolí, ale zároveň se i vracet. Ve večerních hodinách se tyto boční stěny zavřou, aby byli bažanti chráněni, ale ráno se opět boční stěny otevřou a vše se opakuje. Postupem času už se bažanti na noc nevrací, protože se již naučili hřadovat na okolních stromech.

Vypuštění bažanti si již sami shání potravu. K tomuto účelu je vytvořeno 12 políček pro zvěř o celkové výměře 6,82 ha, na kterých se nachází kukuřice, oves, vojtěška, kapusta, atd. Dále jsou umístěna zařízení pro příkrmování zvěře. Je zde 84 zásypů, 20 slanisek, 12 krmelců a 3 napajedla. Bažantnice Luhy se nachází mezi řekou Cidlinou a Bystřicí. Tyto dvě řeky jsou protkány melioračními kanály, které zvěř využívá jako zdroj vody.

Lovecká sezóna začíná v listopadu a končí v průběhu ledna. Každým rokem se uskuteční celkem 10 loveckých akcí. O tyto akce je velký zájem, ale kapacita bažantnice v současné době nedovoluje vysazovat víc než 10 000 ks bažantů zvěře ročně. Současná slovitelnost se pohybuje v rozmezí 45 – 50%. Tyto ztráty jsou zapříčiněny zvýšeným predačním tlakem, ale také onemocněním zvěře.

4.2.1 Popis lečí a směr naháněk

Provoz bažantnice je situován do kompaktní kruhové části rozdělené do pěti základních lečí. Zbytek komplexu je využíván především pro chov zvěře zajecí a srnčí.

I. (VI.) leč – Velká Jelenka – porosty 304 A, B

Převažující směr nahánky je od J hranice porostu 304 B v půlkruhu přes oplocené vypouštěcí zařízení na hlavu leče v SV části porostu 304 A, rovina. Lov je možné organizovat ve dvou částech – nejdříve VI. leč (304 A 10, 11) a na konec I. leč (304 B, A).

II. leč – Šutrák – porosty 303 A, B

Naháňka leče obdélníkového tvaru ve směru S – J přes dvě políčka a vypouštěcí zařízení, rovina.

III. leč – Vrbovna – porosty 303 C, D

Naháňka leče trojúhelníkového tvaru od toku Bystřice přes dvě políčka a odvodňovací kanál ve směru V – Z.

IV. leč – Malá Jelenka – porosty 303 E, 304 C

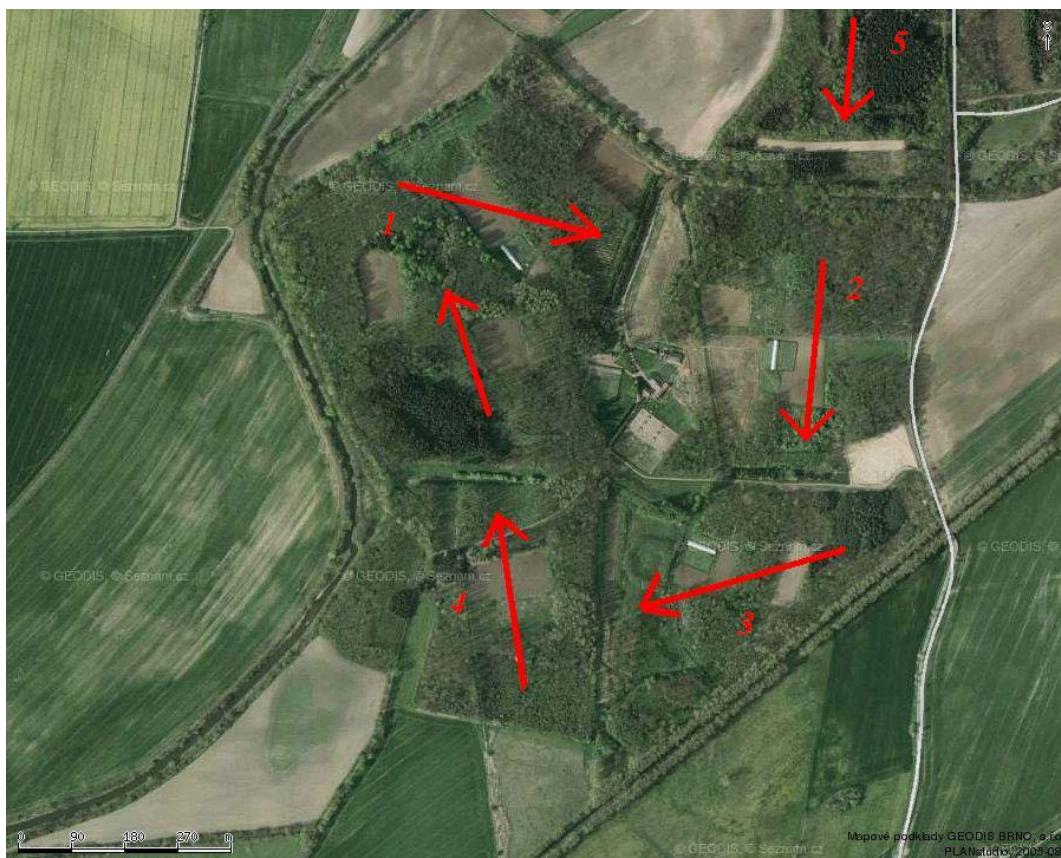
Naháňka leče obdélníkového tvaru od nejjižnější hranice lesního komplexu od řeky k S hranici porostu 304 C.

V. leč – Habří – porost 302 B, 442 C

Okrajová leč protáhlého obdélníkového tvaru na mírném svahu.

Směr naháňky v lečích

Směr naháňky v lečích – letecká mapa

Cena uloveného bažanta se pohybuje dle doby konané lovecké akce

Bažant	Cena	Bažant královský	Cena
říjen - listopad	440 Kč/ks	Klín do 130 cm	1 900 Kč
prosinec - leden	450 Kč/ks	nad 130 cm	3 000 Kč
1000 ks +	420 Kč/ks	Lovecký doprovod	700 Kč

Tyto ceny jsou včetně DPH. Bažanta královského se ročně loví cca do 200 kusů a slouží k zpestření lovu. V bažantnici si lovec může zapůjčit loveckou zbraň, ke které si zakoupí náboje. Lovecké skupiny si mohou objednat vystoupení trubačů za smluvenou finanční částku, tak jako občerstvení na lovecké chatě, která se nachází v areálu bažantnice. Je zde i možnost ubytování pro 6 členou skupinu osob. V této lovecké chatě se konají i jiné akce např. svatby, oslavy narozenin, atd. V areálu bažantnice se také konají lesní zkoušky ohařů.

Lesní zkoušky ohařů v bažantnici Luhy 2007

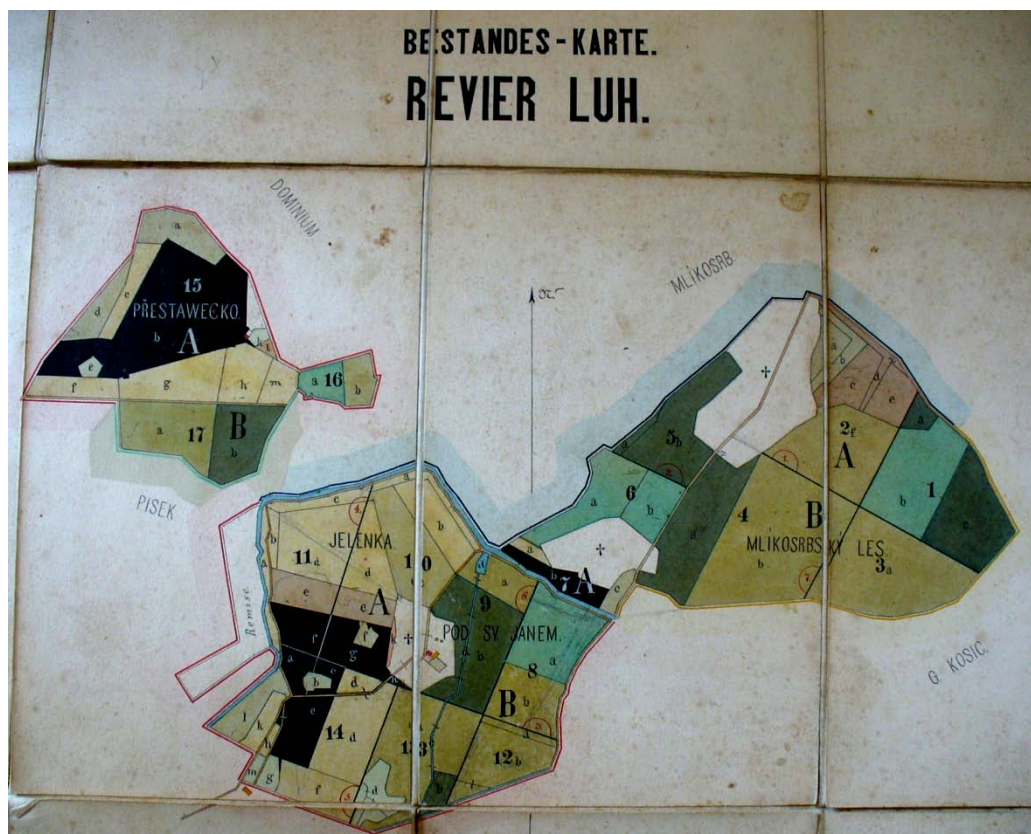
Bažantnice Luhy, poskytuje příjemné prostředí pro lovecké i jiné společenské akce. Přispívá k tomu i poloha bažantnice, která poskytuje dostatečné soukromí a klid pro účastníky těchto akcí, a proto je stále vyhledávanější.

4.3 Počátek lesního hospodářství v polesí Luhy po roce 1881

Moderní základy lesního hospodářství na Chlumeckém panství vzniklo až po roce 1881, kdy lesmistr Hoome sestavil nový lesní hospodářský plán pro jedno desetiletí, a po jeho uplynutí byly hospodářské osnovy obnovovány. Před tímto prvním hospodářským plánem se zde hospodařilo zejména na pařezinách, které se úspěšně pěstovaly. Každé polesí se považovalo za hospodářský celek a plán byl vypracováván pro tehdejších 13 polesí (Luh, Kratonohy, Stará Voda, Strašov – Kolesa, Hlavičnick, Štít – Kolesa, Kolesa, Hradiško, Olešnice – Nová Ves, Napolisy, Vlkov, Obora a Žehuň). Polesí Luhy sloužilo jako bažantnice a mělo značný stav zvěře, čítalo cca 80 ks srnčí zvěře, 800 bažantů a 300 zajíců. Takto vysoký stav zvěře si vyžadoval i vyšší lesnický personál 1 lesního, 3 adjunktů a 1 hajného.

Stav porostů v polesí Luhy v roce 1892

Tato porostní mapa z roku 1892 vypovídá o stavu a struktuře polesí v této době.

4.3.1 Stav a struktura porostů v polesí Luhy v roce 1892

V této době byly porostní skupiny mnohem větší, než jaké je známe z dnešní doby. V této době byla drtivá převaha pařeziny, se zastoupením VJ, DB, OL, JS, HB, JLV, BR a OS. Doba obmýetí pařezin byla 30, 20, 15 a 10 let. Obmýetí doba kmenoviny byla 80 let. Sadební materiál byl zakoupen z různých částí Čech – Hradec Králové, Praha, Plzeň, Brno, ale také ze zahraničí – Vídeň, Innsbruck, Waygeld, atd. O těchto nákupech sadebního materiálu svědčí evidence z průběhu 19. století. Hranice oddělení byla řešena rozdělením polesí Luhy na oddělení A a B. Číslování dílců bylo provedeno od východní strany hospodářského celku od čísla 1 směrem k západní straně hospodářského celku po číslo 12. Porostní skupiny byly značeny písmenem – a, b, c, d, e, f, g, h, atd. Bohužel LHP k této mapě není ve státním archivu k nalezení, nemůžeme dnes dohledat přesné složení těchto porostů.

V této době k polesí Luhy patřil také hospodářský celek v oddělení B s dílci 15. - 17. Tento porost ležel na severozápad od části zvané Jelenka. Mapové značky se od dnešních zcela odlišovaly.

Mapové značky hospodářské mapy z roku 1892

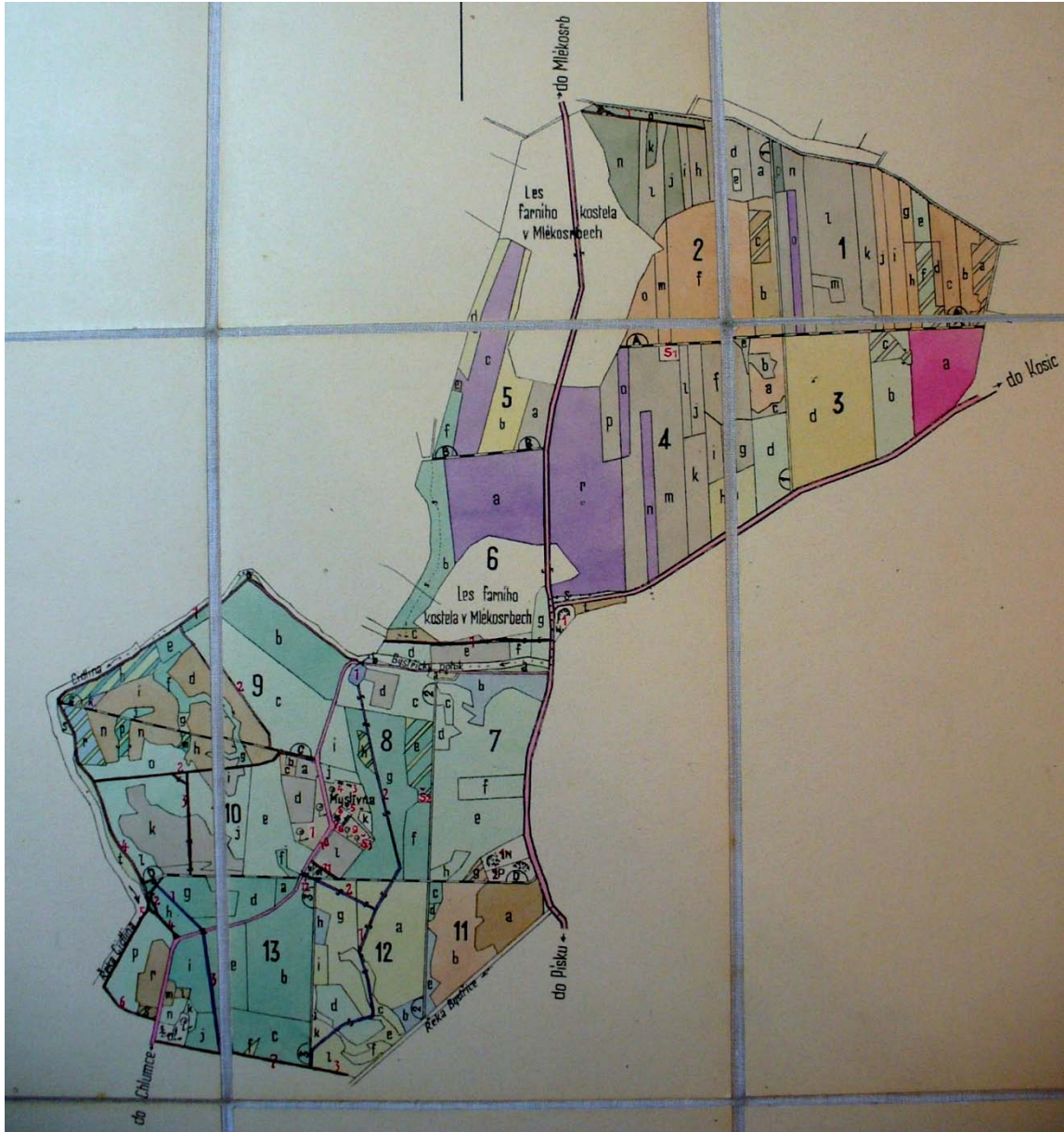
Tento stav polesí trval až do roku 1931, kdy po provedení pozemkové reformy zbylá polesí byla buď propuštěna ze záboru, nebo ponechána původnímu majiteli k dalšímu vlastnictví a sloučila se do hospodářských celků. Polesí Strašov, Hlavečnick, Hradiško, Štít, Lovčice a Luhy byla zařazena do hospodářského celku I. Nový Bydžov, polesí Obora a Vlkov do hospodářského celku II. Poděbrady. Pro každý hospodářský celek byla vypracována hospodářská osnova s platností od 1. listopadu 1932 do 31. prosince 1941 a schválená zemským úřadem v Praze.

Včlenění více polesí do hospodářského celku I. Nový Bydžov a II. Poděbrady se ukázalo během zařizovacího období nevhodným, a proto dne 28. dubna 1938 byl zemskému úřadu podán návrh na rozdělení hospodářského celku I. a II. na menší hospodářské celky se shodnými obvody jednotlivých polesí, jak tomu bylo až do roku 1931. Zemský úřad v roce 1938 povolil rozdělení dosavadního hospodářského celku I. Nový Bydžov na hospodářské celky Strašov – Hlavečnick, Hradiško, Štít, Lovčice a Luhy, a to ke dni 1. ledna 1939 a hospodářského celku II. Poděbrady na hospodářské celky Obora a Vlkov ke dni 1. ledna 1942. Tímto rozhodnutím pozbyl platnosti hospodářský plán vypracovaný pro hospodářský celek I. Nový Bydžov pro období 1932 – 1941 a pro nově utvořené celky se postupně vypracovaly do roku 1942 nové hospodářské osnovy.

Jako první byl vypracován hospodářský plán pro hospodářský celek Štít s platností od 1. ledna 1939 do 30. září 1948. Jako druhý byl vypracován hospodářský plán pro hospodářský celek Luhy s platností od 1. října 1939 do 30. září 1949.

Stav polesí Luhy v roce 1940

Tato struktura porostů v porostní mapě je již podobná struktuře porostů, které známe v současnosti.

Porostní mapa z roku 1940

4.3.2 Stav a struktura porostů v polesí Luhy v roce 1940

Porostní skupiny byly v roce 1940 mnohem nižší výměry, než tomu bylo v roce 1882. Rozdělení oddělení, jak tomu bylo v roce 1892, již chybí. Číslování

dílců a porostních skupin je provedeno stejným způsobem. Byly zde stanoveny 2 hospodářské skupiny:

1. hospodářská skupina B: kmenoviny s 80 letým obmýtím a pasečeným hospodářstvím
2. hospodářská skupina C: pařeziny s 30 letým obmýtím a výmladkovým hospodářstvím.

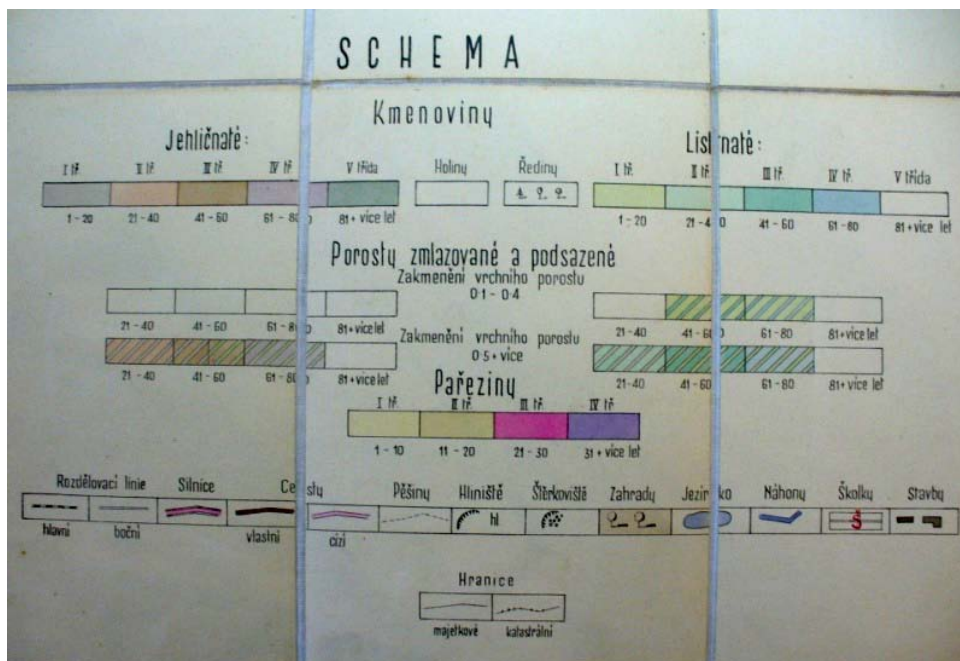
Zastoupené dřeviny:

Dřeviny zastoupené na skladbě porostů kmenovin vyskytují se v pořadí svého plošného zastoupení takto: SM – 31,8%, JS – 20,9%, DB – 19,7%, BO – 11,4%, OL – 9,2%, TP – 1,3%, OL – 1,2%, JK – 1,0%, LP – 0,7%, VR a JLV – 0,5%.

Z uvedených dřevin je SM zastoupen téměř ve všech věkových třídách a tvoří většinou porosty stejnorodé. Podobně jako SM vyskytuje se zde i BO, jen v menším množství.

V pařezinách je skladba méně rozmanitá než v kmenovinách. Z celkové plochy pařezin 28,13 ha připadá na DB – 55,6%, LP – 30,8%, OS – 5,5%, HB – 4,6% a MD – 1,1%.

Také tento LHP není ve státním archivu k nalezení, a tudíž přesnou skladbu jednotlivých porostů nelze zjistit. Hospodářský celek, který se nacházel na severozápadní straně od části zvané Jelenka, byl v roce 1882 přiřčený k polesí Luhy, na této hospodářské mapě již není. Mapové značky se dnešním velice podobají .

Mapové značky hospodářské mapy z roku 1940

Stav LHC Kinský Chlumec nad Cidlinou 2006 – 2015

Toto je současný stav hospodářského celku bažantnice Luhy u Chlumce nad Cidlinou s platností 2006 – 2015.

4.3.3 Stav a struktura porostů v bažantnici Luhy v roce 2009

Již z prvního pohledu je jasně patrné, že porostní skupiny jsou v dnešní době mnohem menší výměry než dříve. Svědčí o tom již výše uvedené mapy. Změnilo se také číslování oddělení. V bažantnici Luhy se nyní nachází oddělení 301, 302, 303 a 304. Dílce jsou označeny místo číslicí velkým písmenem

abecedy. V bažantnici to jsou dílce A, B, C a D. Porostní skupiny již nejsou označeny malým písmenem abecedy, nýbrž číslicí nebo číslicí s malým písmenem. Jsou to porostní skupiny např. 303 A 11 nebo 303 A 1a.

Zastoupené dřeviny:

Hlavní dřevinou zastoupenou v bažantnici Luhy je JS, který ve většině porostů dosáhl doby obmýetí a bude obnoven. Dále zde jsou zastoupeny jako v dřívějších dobách OL, SM, DB, TP, BO, JLV, VR, LP, OS, atd.

V porostní mapě jsou viditelná bezlesí. Toto bezlesí tvoří políčka pro zvěř, kterých je v bažantnici 12 o celkové výměře 6,82 ha a hlavy leče s dopadovými plochami. Ve střední části bažantnice mezi odděleními 303 a 304 se nachází lovecká chata, myslivna a u ní společné snůškové voliéry, líheň a odchovna pro bažantí zvěř.

4.4 Vývoj bažantnice Luhy v budoucnu

Za více než 300 let provozu bažantnice se mnoho věcí zásadně změnilo. Významným způsobem se změnila technologie odchovu bažantů, kterých se v dnešní době chová o několik tisíc více než v dřívějších dobách. Toto je zapříčiněno moderními technologiemi, které se v dnešním bažantnictví používají. Tato změna v způsobu odchovu bažantů nastala v 70. letech 20. století, kdy touha trvale zvýšit výřady bažantů zvítězila nad klasickým divokým chovem bažantí zvěře. Od této doby se výřady mnohokrát zvýšily, ale na úkor bažantů samotných. Bažanti jsou značně poznamenáni voliérovým chovem a přítomností člověka. Jejich přirozené schopnosti a instinkty se značně utlumily. Původní bažant kolchidský (*Phasianus Colchicus*), který je obyvatelem lužních lesů, z naší krajiny takřka vymizel, a byl nahrazen lovecky atraktivnějšími podruhy bažantů, kteří byli lehčí a rychleji létali. Jednalo se zejména o bažanta obecného obojkového (*Phasianus colchicus torquatus*) a bažanta pestrého (*Phasianus colchicus versicolor*).

Budoucím cílem bažantnice Luhy a firmy Kinský dal Borgo a.s. je zvýšit kapacitu odchovaných bažantů. V současné době poptávka po společných honech převyšuje nabídku. Firma Kinský dal Borgo a.s. má u zákazníků velice dobrou pověst. Do bažantnice Luhy jezdí zahraniční i tuzemští hosté.

4.4.1 Projekt na rozšíření bažantnice

Kinský dal Borgo a.s. plánuje rozšíření bažantnice Luhy o výměru cca 20 ha. Tato rozšíření se uskuteční v časovém horizontu 5 let. Tato zemědělská plocha patří firmě Kinský dal Borgo a.s. Toto nově přiřazené území sousedí s jižní částí částí bažantnice Malá Jelenka.

Červeně označeno je území, na kterém se rozkládá centrální část bažantnice Luhy. Zeleně označené území bude v budoucnu zalesněno a přiřčleněno k centrální bažantnici. V zalesnění tohoto území budou zastoupeny LP, JM, KL, OL, DB, atd. Vzniknou zde 2 políčka pro zvěř a vybuduje se zde i vypouštěcí voliéra, která zvýší počet odchovaných bažantů.

Dnešní stav 10 000 vypouštěných bažantů se navýší na 14 000 vypouštěných bažantů ročně. Při 50% slovitelnosti se dnešních 5000 ulovených

bažantů navýší na 7000 kusů. Toto navýšení způsobuje každým rokem sílící poptávka po společných honech v bažantnici.

Lovecká chata, která slouží k pořádání Poslední leče, i jiným společenským a kulturním akcím, se podrobí rekonstrukci. Zrekonstruuje se sociální zařízení, společenská místnost a navýší se počet lůžek. Tato rekonstrukce je zapříčiněna zvýšeným zájmem o využívání této lovecké chaty. Rekonstrukce proběhne do roku 2010.

Lovecká chata v bažantnici Luhy

5. Diskuse

Zhodnocení vývoje bažantnice Luhy

Bažantnictví má na našem území mnohaletou tradici. Jeho vývojem se zabývala řada autorů např. Zumr (1971), Kučera & Rumler (1998), atd, kteří popisovali vybrané bažantnice na území České Republiky.

Každá z bažantnic popisovaných v těchto odborných pracích má odlišný vývoj. Tak tomu je i u bažantnice Luhy. Největší rozvoj bažantnictví nastal v 19. století z důvodu vývoje loveckých zbraní. Bažantnice Luhy však již vznikla v 17. století. Za její vznik se zasloužili majitelé z rodu Kinských, kteří tuto bažantnici vlastní již více než 350 let. Za tuto dlouhou dobu řada bažantnic zanikla, ale řada nových bažantnic na našem území opět vznikla. Mnohé z bažantnic, které dnes známe, vznikly až v 19. – 20. století.

Chov bažantů v Luhách byl prováděn přirozeným způsobem, tak jak ve své práci popisuje Kučera & Rumler (1998). Tento způsob chovu byl velmi závislý na povětrnostních podmínkách, které panovaly v době líhnutí kuřat. Tyto podmínky zásadně ovlivňovaly mortalitu bažantích kuřat. Také v Luhách tento limitující faktor ovlivňoval výřady bažantů. Svědčí o tom údaje o odstřelech mezi lety 1764 – 1929. Aby se omezilo působení limitujících faktorů a zároveň se zvýšil počet odchovaných bažantů, zavádí se v bažantnicích voliérový chov. Tento přechod na voliérový chov se uskutečnil v 70. letech 20. století a byl plošně aplikován ve většině bažantnic na našem území (Řehák 2001). Také v Luhách se přechod na voliérový chov pozitivně projevil na počtu odchovaných bažantů. Počty odchovaných bažantů se každým rokem zvyšovaly, až na několik málo výjimek. V ostatních bažantnicích se počty odchovaných bažantů také několikrát zvýšily. Např. v bažantnici Střeň – Březová se v roce 1962 vypouštělo 710 ks bažantí zvěře, ale v roce 1975 již to bylo 29610 ks bažantí zvěře. Tento způsob chovu výrazně ovlivňuje dědičně zafixované normy chování a přirozených instinktů. Normy chování a instinkty nezmizí úplně, ale dochází k jejich dočasnému útlumu.

V Luhách je společná ostruhárna, ve které se nachází chovné hejno o počtu 900 ks bažantí zvěře. Autoři Kučera & Rumler (1998) uvádí, že se snůška ve společné ostruhárně je nižší než v rodové ostruhárně o 10 kusů. Ačkoli bažantí kuřata vydrží 24 hodin bez potravy v Luhách je jim předkládáno malé množství potravy a vody, protože již v prvních hodinách se u kuřat projevuje klovací reflex. Tento postup předkládání potravy během prvních 24 hodin popsal ve své práci Fišer & Hanuš (1975) a také Sekera (1959). Bažanti jsou odchováváni v komorových odchovnách do 4 týdnů stáří a poté jsou přemístěni do vypouštěcí voliéry. Tato vypouštěcí voliéra je řešena pomocí 3 fóliovníků o celkové kapacitě 10 000 kuřat. Tento způsob popisují i Kučera & Rumler (1998), ale Fišer & Hanuš (1975) popisují vypouštěcí voliéry s dřevěnou konstrukcí. Fóliovník chrání bažanty před nepříznivými vnějšími vlivy, ale při vyšších teplotách se do něj musí zajistit trvalý přísun čerstvého vzduchu, aby nedošlo k přehřátí kuřat. Urban (2001) a Fišer & Hanuš (1975) doporučují bažanty z vypouštěcích voliér vypouštět v 10. týdnu stáří, ale v Luhách je to již v 8. týdnu stáří. Tuto dobu vypouštění doporučují i Kučera & Rumler (1998). Bažanti se vypouští pozvolně, čímž se zabrání nežádoucím koncentracím a umožní se pozvolná aklimatizace v novém prostředí. Na území bažantnice se každý rok uskuteční cca 10 loveckých akcí, kterých se účastní zahraniční a tuzemští hosté. Počet loveckých akcí v bažantnicích je dáný kapacitou bažantnice a požadavkem hostů na velikost lovecké akce. Po ukončení lovecké sezóny v bažantnici zůstává početní stav bažantů na minimálním stavu 33 ks.

6. Závěr

Bažantnice Luhy má delší tradici v chovu bažantů než většina dnešních bažantnic. Vznikla v 17. století a za dobu její existence se zde výrazně změnil odchov bažantů a technologie, pomocí které jsou bažanti chováni. Z divokého chovu se přešlo ve 20. století na chov voliérový, který výrazně zvýšil počet odchovaných bažantů. Tento chov je dnes prováděn na velmi dobré úrovni, ale přirozené instinkty a chování bažantů se značně potlačilo.

I struktura porostů v bažantnici se zásadně změnila. Porostní skupiny se výrazně zmenšily, ale druhové zastoupení dřevin zůstalo téměř beze změn. Myslivecké hospodaření v bažantnici má v současné době přednost před lesnickým hospodařením. V budoucnu se bažantnice Luhy rozšíří o výměru cca 20 ha a zvýší se kapacita odchovaných bažantů na 12000 ks. Také se upraví některé porostní skupiny tak, aby co nejvíce vyhovovaly bažantí zvěři.

Příznivé přírodní podmínky spolu s dosahovanými výsledky chovu a lovu bažantů s předpokládaným rozšířením bažantnice a dokončením úprav v porostních skupinách potvrzují vhodnost dané lokality pro myslivecké, lesnické i vedlejší využití do budoucna.

Seznam použité literatury

BEHNHKE, H., CLAUSSEN, G. (2007) Chováme bažanty a koroptve, Víkend, Praha

BEKLOVÁ, M., PIKULA, J., PIKULA, J., VITULA, F. (1998): Lovná pernatá zvěř – ekologie, chov, choroby a veterinární zajištění chovu, Ediční středisko VFU, Brno

ČABART, J. a kol. (1958): Vývoj české myslivosti, SZN, Praha

ČERNÝ, J. V. (1864): Bažantnictví, Dr. Edward Grégr, Praha

ČERVENÝ, J. a kol. (2003): Encyklopedie myslivosti, Ottovo nakladatelství, Praha

DYK, A. (1942): Bažantnictví, Novina, Brno

FEUEREISEL, J. (2006): Ekonomika v současné české myslivosti, Habilitační práce, FLD MZLU, Brno, 220 s.

FIŠER, Z., HANUŠ, V. (1975) Bažant, SZN, Praha

HANZAL, V. a kol. (2004): Myslivecká encyklopedie 2005, Grand, České Budějovice

HAVRÁNEK, F. a kol. (1990): Pernatá zvěř, Dům techniky CSVTS, Ostrava

HROMAS, J. a kol. (2000): Myslivost, Matice lesnická, Písek

KAŠPÁREK, T. (1909): O výživě bažantů, Th. Venty, Praha

Kolektiv autorů (2001): Pernatá zvěř 2001, Česká lesnická společnost, Dobříš

KUČERA, O., RUMLER, Z. (1998): Výsledky chovu bažantů a mysliveckého hospodaření v bažantnici Střeň – Březová v letech 1964 – 1991, Intergrafis, Olomouc

MOTTL, S. a kol. (1964): Chov drobné zvěře, SZN, Praha

NOVÁK, J. (1998): Prostorové a porostní úpravy v bažantnicích LZ Židlochovice, Diplomová práce, FLD MZLU, Brno, 99 s.

PIKULA, J., BEKLOVÁ, M., PIKULA, J. (2002): Biologie a ekologie lovné zvěře České republiky, Agrospoj, Praha

SEKERA, J. (1959): Chov bažantů, SZN, Praha

SCHALLER, O. (1891): Chov bažantů, A. Reinwart, Praha

ZIMA, L., ZAVADIL, R. (1958): Líhnutí a odchov koroptví a bažantů, SZN, Praha

ZUKLAL, L., VILÍM, J. (1918): Bažantnictví, J. V. Rozmara, Praha

ZUMR, V. (1971): Vypracování návrhu rekonstrukce bažantnice Borek II, Diplomová práce, VŠZ Brno

Přílohy

Popis porostů v bažantnici Luhy

Oddělení 303, dílec A

Jedná se o 110 let starý porost, který je proředěný a již začíná přirozené zmlazování. Jeho výměra činí 3,57 ha. Je tvořen čtyřmi dřevinami, a to DB - 20%, JS - 78%, KL - 1% a OL - 1%. Tato porostní skupina sousedí na své jižní části mladým porostem a také s políčkem pro zvěř, kde se bažanti často zdržují z důvodu dostatečné potravní nabídky.

Oddělení 303, dílec B 1-3

Toto jsou mladé porosty se stářím do 31 let a plochou do 1,53 ha. Je zde zastoupena OL - 100%, JS - 25% a KL - 10%. Tyto mladé porosty poskytují bažantům dostatečný kryt a bezpečí. Slouží také jako okusové plochy pro zvěř.

Oddělení 303 B 5

Tento 53 let starý proředěný porost s výměrou 0,75 ha, se skládá z JS - 35%, JLV 10%, OL - 20%, DB - 20%, BO - 10%, VR - 5%. Tento porost je pro svou pestrost vyhledávaným útočištěm bažantů. Jeho jižní část sousedí s hlavou leče a dopadovou plochou.

Oddělení 303 B 11a

Tento 108 let starý porost je rozdělen na dva oddělené porosty jak je patrné z porostní mapy. Rozkládá se na ploše 3,59 ha a má toto zastoupení DB - 15%, OL - 10%, JS - 70%, JV - 2%, SM - 3%. Porosty sousedí na východní straně s mladým porostem, kde bažanti nachází příhodné podmínky, ale také s políčkem pro zvěř.

Oddělení 303 B 11b

Porost také 108 let starý s plochou porostní skupiny 6,40 ha. Je složen z DB – 73%, JS – 20%, KL – 5% a HB – 2%. Porost je z poloviny proředěný a začíná přirozené zmlazení.

Oddělení 303, dílec C

Oddělení 303 C 1 – 2

Tyto mladé porosty do stáří 15 let s výměrou do 0,75 ha jsou složeny z OL – 100%, BO – 95% a SM – 5%. Poskytují bažantům kryt a eliminují nepříznivé vnější vlivy. Na severní straně porostu 2 se rozšíří hlava leče o 10m

Oddělení 303 C 4

Tento 35 let starý porost s výměrou 1,59 ha má široké druhové obsazení. Nachází se zde DB – 25%, JS – 30%, VJ – 30, SM – 10, BO – 4% a JLV – 1%. Severní část tohoto porostu sousedí s hlavou leče, která se rozšíří o 10 m. Bažanti hřadují zejména ve smrkové části porostu.

Oddělení 303 C 6

Šedesátiletý porost se rozkládá na ploše 2,42 ha a je složen z JS – 55%, OL – 20%, TP – 20% a DB – 5%. Jeho jižní strana sousedí se zvěřním políčkem a se severní stranou, která naléhá na hlavu leče. Tato hlava leče bude také rozšířena o 10 m.

Oddělení 303 C 9

Tento šedesátiletý porost se nachází v části bažantnice Vrbovna a má výměru 2,23 ha. Jeho složení je ze světlo milných dřevin a to JS – 85% a OL – 15%. Porost obklopuje políčko pro zvěř a na své severní straně sousedí s hlavou leče.

Oddělení 303, dílec D

Oddělení 303 D 1a, 1b, 2, 3

Mladé porosty do 28 let věku rozkládající se na ploše 2,50 ha se skládají z SM – 100%, OL – 100%, TPS – 100% a OL – 100%. Sousedí s políčkem pro zvěř a hlavou leče v části bažantnice Vrbovna.

Oddělení 303 D 10

Devadesátí pětiletý porost zabírající plochu 3,34 ha. Tento porost se skládá z JS – 55%, DB – 20%, OL – 20%, TP – 5%. Porost se nalézá v jižní části bažantnice zvané Vrbovna a v jeho okolí se nacházejí mladé porosty, které bažantí zvěř hojně využívá.

Oddělení 303, dílec E

Oddělení 303 E 2

Tento 21 let starý porost nacházející se na jižní straně bažantnice o výměře 1,71 ha je tvořen DB – 10%, OL – 60%, JS – 30%. Bažantům poskytuje dobré krytové podmínky a je zde i široké spektrum přirozené potravy.

Oddělení 303 E 4

Porost má výměru 0,27 ha a je tvořen KL – 60% a SM – 40%. Věk tohoto porostu je 43 let.

Oddělení 303 E 6

Tento 55 let starý porost rozkládající se na výměře 1,32 ha tvoří tyto dřeviny: TP- 75%, OL – 15, JS – 10%. Meliorační a zpevňující dřeviny zde jsou DB, JLV, KL a LP – to vše v zastoupení 15%.

Oddělení 303 E 12

Porostní skupina 120 let stará s různorodou dřevinnou skladbou. Zastoupena je zde OL – 40%, DB – 17%, JS – 40%, KL – 3%. Porost se rozkládá na ploše 4,08 ha. Porost je ve své severozápadní části proředěný a sousedí s mladými porosty a políčkem pro zvěř. Nachází se v části bažantnice zvané Malá Jelenka.

Oddělení 304 – dílec A

Oddělení 304 A 1a, 1B, 1c

Tyto mladé porosty do 12 let věku se nachází na ploše 2,16 ha. Dřevinnou skladbu tohoto porostu tvoří SM, KL, JS, JLV, OL. Porost se nachází v severní části bažantnice ve které stával památný JLV jménem Morana s obvodem kmene 820 cm a stářím přes 800 let.

Oddělení 304 A 4

Tento čistě smrkový porost se stářím 42 let se rozkládá na ploše 0,09 ha. Na jižní straně sousedí s políčkem pro zvěř, kde se bažanti často zdržují. Tyto smrky slouží jako hřadovací stromy a bažanti je rádi využívají.

Oddělení 304 A 7

Porost je 68 let starý a jeho plocha činí 2,28 ha. Hlavní dřevinou je zde JS – 70%, dále jsou zde zastoupeny LP – 20% a DB – 10%. Porost se nachází v západním cípu bažantnice.

Oddělení 304 A 11

Tento sto pěti letý porost mající výměru 2,60 ha se nachází v severní části bažantnice. Hlavní dřevinou je zde DB – 80% a dále JS – 20%. Porost sousedí s 2 políčky pro zvěř a svou jihovýchodní stranou s hlavou leče.

Oddělení 304 A 12

Stodvaceti tříletý smíšený porost o rozloze 1,74 ha nacházející se v severním cípu bažantnice. Hlavní dřevinou je zde OL – 75%, dále je zde JS – 15%, DB – 3%, KL – 5% a JV – 2%. Meliorační a zpevňující dřeviny jsou zde OL a JLV.

Oddělení 304 – dílec B

Oddělení 304 B 0a, 0b, 1, 2, 3

Porosty 0a a 0b o celkové rozloze 0,37 ha jsou připraveny k zalesnění dřevinami JLV – 70% a KL – 30%. Porosty 1, 2, 3 jsou do stáří 25 let a celkové rozloze 0,98 ha a jsou roztroušeny po bažantnici. Skladba těchto porostů je OL, KL, BO a TPS. Jako meliorační dřevina je zde navržen TP v zastoupení 100%.

Oddělení 304 B 7a

Tento smíšený porost je 73 let starý a zaujímá plochu 1,67 ha. Jeho dřevinné složení je JS – 60%, KL – 20%, TP – 10% a DB – 10%. Porost se nachází v severní části bažantnice Velká Jelenka.

Oddělení 304 B 7b

Sedmdesáti tříletý porost rozkládající se na ploše 1,00 ha. Porost je tvořen Z TP – 60%, JS – 30% a OL – 10%. Porost na své severní a jižní straně sousedí s políčkem pro zvěř.

Oddělení 304 B 8

Porost se nachází na ploše 2,69 ha a jeho stáří je 83 let. Hlavní dřevinou je zde SM – 85% a další dřevinou je JS – 15%. Porost na své jižní straně sousedí s hlavou leče a v ploše tohoto porostu se nachází několik malých porostů do stáří 20 let.

Oddělení 304 B 9

Tento porost je 92 let starý a nachází se na ploše 4,73 ha. Hlavní dřevinou se zastoupením 95 % je JS a dalšími dřevinami zde jsou KL – 3% a JV – 2%. Tento porost se nachází v oblasti Velká Jelenka a je nepravidelného tvaru. Sousedí s dvěma poličky pro zvěř a hlavou leče.

Oddělení 304 B 10

Porost má velmi různorodou dřevinnou skladbu. Rozléhá se na ploše 0,52 ha a stáří tohoto porostu je 94 let. Je zde zastoupena BO – 50%, SM – 20%, DG – 20%, AK – 5% a JS – 5%. Porost je ve své východní části proředěn na zaměnění 6. Porost sousedí s odchovnou bažantů.

Oddělení 304 B 11

Tento 113 let starý porost, který se rozléhá na ploše 2,81 ha je ve své severní polovině proředěný na zakmenění 8. Porostem protéká meliorační kanál a porost také sousedí s odchovnou bažantů. Na své jižní straně navazuje na hlavu leče.

Oddělení 304 – dílec C

Oddělení 304 C 0a, 0b, 1a, 1b

Porostní skupiny 0a, 0b na ploše 0,28 budou zalesněny a hlavní dřevinou zde bude JLV – 70% a druhou dřevinou bude KL – 30%. Porosty 1a a 1b jsou do stáří 11 let a výměrou do 2,15 ha. V porostu 8 je zastoupen JLV – 40%, KL – 30% a OL – 30%. V porostu 1b je 100% zastoupení OL. Porosty se nachází v jižní části bažantnice a sousedí s hlavou leče.

Oddělení 304 C 5

Tento 49 let starý porost zabírající plochu 0,18 ha se skládá ze 100% SM. Porost leží v jižní části bažantnice u příjezdové cesty.

Oddělení 304 C 6

Padesáti pětiletý porost se 100% zastoupením TP a rozlohou 0,31 ha. Ve své západní části porost sousedí s hlavou leče a nachází se taktéž u příjezdové cesty do bažantnice.

Oddělení 304 C 8

Osmdesátiletý porost se 100% zastoupením JS a rozlohou 1,55 ha. Porost je ve své severní části proředený na zakměnění 7.

Oddělení 304 C 12

Tento různorodý 115 let starý porost a rozkládající se na ploše 1,25 ha se skládá z JS – 60%, DB – 10%, DBC – 6%, KL – 4% a OL – 20%. Porost je rozdělen na 3 podobné části. Meliorační dřevinou je zde DB – 60% a JLV – 40% zastoupením. Všechny tři porosty sousedí na své severní straně s hlavou leče.

Oddělení 304 – dílec D

Oddělení 304 D 7

Porost 68 let starý a s rozlohou 0,24 ha. Hlavní dřevinou je zde BB – 66% a dalšími dřevinami jsou JLV – 17% a KS – 17%.